

Otázky pro zkoušku z biblických věd při rigorózním řízení na TF JU

1) Základní exegetické a metody a hermeneutika

EGGER, Wilhelm. *Methodenlehre zum Neuen Testament, Einführung in linguistische und historisch-kritische Methoden*; Freiburg : Herder, 1999.

NITSCHKE, Stefan Ark; UTZSCHNEIDER, Helmut. *Eine Methodenlehre zur Exegese des Alten Testaments*. Guetersloher Verlagshaus, 2001. ISBN 3579004093.

DREYFUS, François. „Exegeze na Sorbonně, exegeze v církvi“. In *Fórum pastorálních teologů VII.*, Olomouc: Refugium, 2008. ISBN 978-80-7421-002-2, str. 239-285.

OEMING, Manfred. *Úvod do biblické hermeneutiky. Cesty k pochopení textu*. Praha : Vyšehrad, 2001. ISBN 80-7021-518-6.

PAPEŽSKA BIBLICKA KOMISE. *Výklad Bible v církvi*. Praha : Zvon, 1996. ISBN 80-7113-156-3.

2) Pentateuch, jeho obsah a teologie

BLINKINSOPP, Joseph. *The Pentateuch. An Introduction to the First Five Books of the Bible* New York: Doubleday, 1992.

SKA, J. L. *Introduzione alla lettura del Pentateuco. Chiavi per l'interpretazione dei primi cinque libri della Bibbia*. Bologna : EDB, 2008. (Existuje též ve francouzském či anglickém překladu).

3) Malí proroci a jejich knihy

BENEŠ, Jiří. *Dvanáctka : úvod do studia Malých proroků*.

BLINKINSOPP, Joseph. *A History of Prophecy in Israel. Revised and Enlarged*. Louisville: Westminster John Knox Press, 1996.

HOBÍK, Jiří. *Proroci, jejich slova a jejich svět*. Praha : Vyšehrad, 2009. ISBN 978-80-7021-948-5.

KOCH, Klaus: *Die Profeten I - Die assyrische Zeit*. 1983, ISBN 0-8006-1648-0.

KOCH, Klaus: *Die Profeten II - Die babylonische und persische Zeit*. 1984, ISBN 0-8006-1756-8.

KRÁLÍK, Emil. *Úvody do Prorockých knih Starého zákona*. Bratislava: Teologická fakulta Trnavskej univerzity, 2004.

4) Mudroslovná literatura SZ

FLOSSMANN, Karel. *Moudrost ve Starém zákoně*. Praha : Česká katolická Charita, 1989

PROSECKÝ, Jiří. *Prameny moudrosti : mudroslovná literatura staré Mezopotámie*.

Praha: Oikúmené, 1995.

WESTERMANN, Claus. *Wurzeln der Weisheit : Die ältesten Sprüche Israels und anderer Völker*. Vandenhoeck & Ruprecht, 1990. ISBN 3525516738.

VON RAD, Gerhard. *Weisheit in Israel*. Neukirchener Verlag, 1991. ISBN 3788700122.

5) Židovství na přelomu letopočtu

FLAVIUS, Josephus. *Válka židovská*. Sv. I-II. Praha : Academia, 2004. ISBN 80-200-1172-2, 80-200-1173-0.

RYŠKOVÁ, Mireia. *Doba Ježíše Nazaretského : historicko-teologický úvod do Nového zákona*. Praha : Karolinum, 2008.

SEGALLA, Giuseppe. *Historické panoráma Nového zákona*. Svitavy ; Řím : Trinitas : Křesťanská akademie Řím, 1998.

SCHÄFER, Peter. *Dějiny Židů v antice : od Alexandra Velikého po arabskou nadvládu*. Praha : Vyšehrad, 2003. ISBN: 80-7021-633-6.

6) Teologie pavlovských listů

SOUČEK, Josef Bohumil. *Teologie apoštola Pavla*. Doplnil a upravil Petr Pokorný. Praha : Kalich, 1982.

GNILKA, Joachim. *Theologie des Neuen Testament*. Freiburg : Herder, 1994. ISBN 3-451-23307 X.

7) Teologie janovských spisů

GNILKA, Joachim. *Theologie des Neuen Testament*. Freiburg : Herder, 1994. ISBN 3-451-23307 X.

8) Novozákonní apokryfy

DUS, Jan A. (ed.). *Novozákonní apokryfy*. Sv. I: *Neznámá evangelia*. Sv. II: *Příběhy apoštolů*. Sv. III: *Proroctví a apokalypsy*. Praha : Vyšehrad, 2001, 2003, 2007. ISBN: 80-7021-406-6, 80-7021-593-3, 978-80-7021-814-3.

9) Maria v NZ

REUMANN, John (ed.). *Mary in the New Testament*. Paulist Press, 1978. ISBN 0809121689.

10) České biblické překlady

BARTOŇ, Josef. „Český biblický překlad“. In *Informace královehradecké diecéze*, 12/2006, str. 6-8. Též na [<http://ktf.cuni.cz/~broz/distančni/CeskyBiblickyPreklad.doc>]

BARTOŇ, Josef. *Moderní český novozákonní překlad : Nové zákony dvacátého století před Českým ekumenickým překladem*. Praha : Česká biblická společnost, 2009. ISBN 978-80-87287-07-1.

KYAS, Vladimír. *Česká bible v dějinách národního písemnictví*. Praha : Vyšehrad, 1997. ISBN: 80-7021-105-9.

MERELL, Jan. *Bible v českých zemích od nejstarších dob do současnosti*. Praha : Česká katolická charita, 1956.

Témata pro zkoušku ze systematické teologie při rigorózním řízení na TF JU

1. Trinitární teologie a její společensko-politický dopad

Ctirad V. POSPÍŠIL: **Jako v nebi, tak i na zemi**, Krystal, KNA, Praha – Kostelní Vydří, 2007; Zdeněk KUČERA, **Trojiční teologie**, L.Marek, Brno 2001; Jean-Hervé NICOLAS: **Syntéza dogmatické teologie I., Bůh v Trojici**, Krystal, Praha, 2003; Gerhard Ludwig MÜLLER: **Dogmatika pro studium a pastorači**, (kapitola 7), KNA, Kostelní Vydří, 2010.

2. Koncepty zjevení v křesťanství a v mimokřesťanských náboženstvích

Avery DULLES: **Models of Revelation**; Gill and Macmillan, Hong Kong 1983; Tomáš MACHULA: *Modely zjevení v klasifikaci Avery Dullese S.J.*, in: **UNIVERSUM** 4/2006, str. 23 – 25; Karel SKALICKÝ: *Teologie zjevení a její dějinné předehty a dohty*, in: **Dokumenty prvního vatikánského koncilu**, Krystal OP, Praha 2006, str. 18 – 31.

3. Nové paradigma filosofie náboženství Richarda Schaefflera

Richard SCHAEFFLER: **Filosofie náboženství**, Academia, Praha 2003; Karel SKALICKÝ: *Filosofie náboženství podle nového paradigmatu Richarda Schaefflera*, in: **Teologické texty** 2/2002, str. 46 – 51.

4. Modely církve podle Avery Dullese

Avery DULLES: **Models of the Church**; Image Books / Doubleday, New York, London, Toronto, Sydney, Auckland, 2002; František ŠTĚCH: *Aby byl Boží lid světlem národů*. In. **UNIVERSUM**, 2006, č. 2, s. 15-22; František ŠTĚCH: *Společenství učedníků jako model církve v teologii kardinála R. A. Dullese*. In. **Teologické studie**, 2006, č. 3, s. 71-86.

5. Teologie náboženství (K.Rahner, Vl. Boublík, J. Dupuis)

Vladimír BOUBLÍK: *Teologie nekřesťanských náboženství*, in: **Studie** 66/1979 str. 499 - 525; **Teologie mimokřesťanských náboženství**, KNA, Kostelní Vydří, 2000; Václav STEINER: *Boublíkova teologie mimokřesťanských náboženství*, in: **Česko-římský teolog Vladimír Boublík**, TFJU, České Budějovice, 1999; str. 50 – 69; Piero CODA: *Ježíš a (mimokřesťanská) náboženství. Aktualita Boublíkovy koncepce*, in: **Teologie v utkání s pluralitou náboženství**, KNA, Kostelní Vydří, 2009, str. 139 – 146; Karel SKALICKÝ: *Boublíkova teologie náboženství a její spor s Rahnerovým „anonymním křesťanem“ ve světle nového vymezení Nadpřirozena*, in: **Teologie v utkání s pluralitou náboženství**, str. 181 – 264. Jacques DUPUIS: **Toward a Theology of Religious Pluralism**. Maryknoll, NY: Orbis Books, 2001.

6. Kristus ve vztahu k mimokřesťanským náboženstvím

Ctirad V. POSPÍŠIL: **Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel**, Krystal OP, KNA, Praha – Kostelní Vydří 2006, str. 315 – 323; Joseph RATZINGER: *Einheit und Vielheit der Religionen. Der Ort des christlichen Glaubens in der Religionsgeschichte*, in: **Glaube, Wahrheit, Toleranz. Das Christentum und die Weltreligionen**, Herder, Freiburg-Basel-Wien, 2004 (3.vydání) str. 13 – 45; Jacques DUPUIS: **Toward a Christian Theology of religious Pluralism**, New York: Maryknoll, 2001.

7. Úkol církve v dnešním světě podle *Gaudium et spes*

Karel SKALICKÝ: **Radost a naděje**, Křesťanská akademie Řím 1968; KNA, Kostelní Vydří 2000. Dominique MORIN: **Učení II. vatikánského koncilu**, Praha: Paulínky, 1999. Otto Herman PESCH, **II. vatikánský koncil 1962 – 1965 : Příprava – průběh – odkaz**, Praha, 1996. FAHEY, M. A. Církev. Současný kontext ekleziologie. In FIORENZA, F. S.; GALVIN, J. P. (eds.) **Systematická teologie 2. Římskokatolická perspektiva**. Brno, Praha: CDK, Vyšehrad, 1998. MACHULA, T. *Církev – dům Boží. Do domu Hospodinova půjdeme*. Svitavy: TRINITAS. 2001.; RATZINGER, J. *Církev jako společenství*, Praha: ZVON, 1995;

8. Tajemství Boha a člověka ve vztahu ke služebnému poslání církve

Benedikt XVI. *Deus caritas est*. Praha: Paulínky 2006. Ctirad V. POSPÍŠIL: *Teologie služby*, KNA, Kostelní Vydří, 2002; SCHILLEBEECKX, E. *Lidé jako Boží příběh*. Brno: CDK, 2008.

9. Teologie Kristova kříže a zmrtvýchvstání a její přetvářivý dopad na tehdejší společnost... a dnešní?

Karel SKALICKÝ: **Ježíš Nazaretský. Otázka a výzva člověku naší doby**, TFJU, České Budějovice, 2008; Karel SKALICKÝ: *Zakládající událost křesťanství: Ukřižování a zmrtvýchvstání Ježíše Nazaretského*, in: **Teologické texty** 3/2005, str. 90 – 93; Karel SKALICKÝ: *Třetího dne vstal z mrtvých podle Písem*, in: **Věřím ve vzkříšení těla a život věčný**, VI. Celostátní kongres katechetů, 25 – 27 října 2007, Kroměříž, ČBK, katechetická sekce, Praha 2007, str. 17 – 43.

10. Založení ekologie v teologii stvoření

Josef Petr ONDOK: **Člověk a příroda. Hledání etického vztahu**, KNA, Kostelní Vydří 1998; Erazim KOHÁK: **Zelená svatozář. Kapitoly z ekologické etiky**, Slon, Praha 1998; Jürgen MOLTSMANN: **Bůh ve stvoření: ekologická nauka o stvoření**, Brno, Praha: CDK, Vyšehrad, 1999.

Témata pro zkoušku z teologické etiky při rigorózním řízení na TF JU

1. Základní mravní pojmy a postoje. Biblické centrální výpovědi a orientace pro lidsky důstojný život.

(Robert Spaemann. *Základní mravní pojmy a postoje*. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1995; Bible a morálka. Biblické kořeny křesťanského jednání. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010; John Barton. *Etika a Starý zákon*. Mlýn, 2006).

2. Základní pojmy / pomoc v orientaci pro křesťanskou praxi: universální a kategorický mravní nárok, svoboda / zodpovědnost hodnoty (změna hodnot, ujasnění hodnot, hodnoty a budoucnost)

(Joseph Ratzinger. *Pravda, hodnoty a moc : průběžské kameny pluralistické společnosti*. Brno. CDK, 1996).

3. Výzvy spojené s nábožensko-kulturní globalizací a etickým pluralismem „Lidská práva“, „světový éthos“ nebo mělký relativismus, libovůle, lhostejnost, příp. fundamentalistické tendence.

(Hans Küng. *Světový étos: pro politiku a hospodářství*. Praha: Vyšehrad, 2000; Hans Küng. *Prohlášení ke světovému étosu: deklarace Parlamentu světových náboženství*. Brno: CDK, 1997; Joseph Ratzinger. *Naděje pro Evropu? Církev a svět – stav – diagnózy – prognózy*. Praha: Skriptum 1993; Joseph Ratzinger. *Evropa Benedikta z Nurie v krizi kultur*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006; Joseph Ratzinger. *Evropa její základy dnes a zítra*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 2005).

4. Křesťanství a lidská práva.

(Jiří Hanuš (ed.) *Křesťanství a lidská práva*. Praha: CDK Vyšehrad, 2002. Stanislav Sousedík, *Svoboda a lidská práva. Jejich přirozenoprávní základ. Esej*, Praha: Vyšehrad, 2010. Frederick M. Shepherd, *Christianity and human rights: Christians and the struggle for global justice*. Lanham: Lexington Books, 2009).

5. Morální zvěstování, etická výchova. „Styl zprostředkování je součástí poselství!“ Morální svět, ve kterém žijeme.

(Benedikt XVI. *Deus caritas est*. Praha: Paulínky 2006; Zygmunt Bauman. *Individualizovaná společnost*. Praha: Mladá fronta, 2004, s. 190-291).

6. Krajní situace a jejich etické hodnocení – otázka konfliktu hodnot a obětování života

(Jindřich Šraj. *Suicidium, sebeobětování, nebo mučednictví*. Praha: Triton, 2009).

7. Křesťanský přístup k ohroženému lidskému životu. Od kdy je člověk člověkem? Mravní statut nenarozeného lidského života. Prenatální a preimplantační diagnostika. Reprodukční a terapeutické klonování. Eutanazie.

(Damschen, G.,-Schönecker, D. (Hrsg.) Der moralische Status menschlicher Embryonen. Gruyter 2002; Mieth, D. Was wollen wir können? Ethik im Zeitalter der Biotechnik. Herder 2002; Munzarová, M. Eutanazie, nebo paliativní péče? Praha: Grada Publishing, 2005; Petr, J. Klonování: hrozba, nebo naděje? Litomyšl: Paseka, 2003. Christopher Kaczor, *The edge of life: human dignity and contemporary bioethics*, Dordrecht: Springer, 2005).

8. Co je to život? Co je to personální bytí?

(Eberhard Schockenhoff, *Ethik des Lebens. Ein theologischer Grundriß*. Mainz 1993; Clarke, W. N. *Osoba a bytí*. KN a Krystal OP, 2007; Sokol, J.: *Filosofická antropologie. Člověk jako osoba*. Praha: Portál, 2002.).

9. Aktuální situace v postmoderním, globalizovaném světě zatíženém hospodářskou krizí v konfrontaci s požadavky sociálního učení církve.

(Benedikt XVI., *Caritas in veritate* (Láska v pravdě). Encyklika o integrálním lidském rozvoji v lásce a v pravdě. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2009; Tomáš Sedláček. *Ekonomie dobra a zla*. Po stopách lidského tázání od Gilgameše po finanční krizi. 65. pole 2009.

10. Odborná analýza dokumentů ČBK „Pokoj a dobro“ a „Žeň veřejné diskuse Pokoj a dobro“ v kontextu dokumenty reflektované a současné reality.

(„Pokoj a dobro“ List k sociálním otázkám v České republice k veřejné diskusi. Praha: ČBK 12, 2000; „Žeň veřejné diskuse Pokoj a dobro“ Praha: ČBK 22, 2002; Lubomír Mlčoch. *Úvahy o české ekonomické transformaci*. Praha: Vyšehrad 2000).